

Důvěrná autorita

Hlavní záběr politiky bobos se soustřeďuje na obnovení pout *důvěrné* autority. Snahy obnovit autoritu ve velkém bobos moc nezajímají. Před sto lety vyjadřoval Herbert Croly touhu takzvané progresivní éry postavit národu do čela silnou federální vládu, jež by pod vedením technokratických expertů organizovala a racionalizovala americký život. Byla to doba konsolidace, kdy se zdálo, že malým celkům je souzeno vytvářet velké celky — velké trusty, velké byrokracie, velká města. Ale my dnes nemáme pocit, že žijeme v době konsolidace. Příkazem dne se naopak zdá být dekonsolidace. Stejně jako většina Američanů, ani zámožní Američané neprojevují žádnou velkou touhu spustit novou vlnu rozsáhlých politických iniciativ, ať už by to byla nová liberální válka s chudobou nebo velká konzervativní válka s kulturním úpadkem. Mají tendenci nedůvěřovat formálním, shora zaváděným hierarchiím a olympským zákonodárcům, kteří si ze svých výšin nárokují vládnout. O celonárodní politice většinou nemají iluze. Na rozdíl od mnoha lidí na počátku století v ní nevidí pole pro vznešenou či romantickou činnost. Utopismus tohoto druhu prakticky vymizel. Vidí politiku spíš jako sled skromných improvizací uskutečňovaných se střízlivými nadějemi a nikoliv bez obav.

Nejvíce si cení politické činnosti na místní úrovni, kde je možné komunikovat tváří v tvář a debaty bývají méně ideologické. Když se mají bobos vypořádat s ožehavými celonárodními problémy, jako je chudoba nebo školství, dávají přednost decentralizaci moci na nejnižší možnou úroveň. Každý člověk či společenství tak může najít vlastní pragmatické řešení, aniž by se museli pouštět do na pohled marných debat o základních principech.

Důvěrná autorita se nevynucuje, ale přenáší. Je to vytrvalý jemný tlak, jaký vyvíjejí dobří rodiče a sousedé: když jsi někomu představován, chovej se zdvořile, neodhazuj v parku odpadky, nelži, když někdo nese hodně tašek, pomoz mu s nimi, když má zármutek, utěš ho, když je nejistý, dodej mu jistotu. Důvěrná autorita nespočívá ve formulování psaných pravidel a zákonů. Spočívá ve vytváření vzorců, vštěpování návyků a vytváření kontextů, v nichž lidé budou uplatňovat individuální zodpovědnost. Znamená přátelsky přijmout nové sousedy, aby se cítili součástí vzájemně provázaného společenství. Znamená věnovat volný čas práci v centru pro mládež, aby teenageři měli kam jít a někdo tam na ně dával pozor. Může se projevit tak banálně jako sklenicí na drobné umístěnou u pokladny, aby byly peníze po ruce, když je někdo další potřebuje. Nebo se může projevit tak důkladně jako v obytných celcích postavených podle zásad hnutí Nového urbanismu, které jsou vyprojektovány tak, aby se někdo pořádku díval na ulici, aby na sebe lidé dávali pozor a dodržovali společná pravidla slušného chování.

Důvěrná autorita je přesně v duchu smiřovací módy třetí cestou mezi přemrštěným individualismem na jedné straně a nařízenou formální autoritou na straně druhé. Není to autorita jako fyzika, kdy velké těleso vykonává tlak na menší. Je to autorita jako biologie — všechny součásti ekosystému vyvíjejí jemný a postupný tlak na sebe navzájem, aby se celá síť mohla rozvíjet.

Přesně takový soustavný tlak bohémy dusíval. Právě kvůli němu utíkali z malých měst za anonymitou a svobodou velkoměsta. Ale dnes bobos stojí víc o společenství a kontrolu než o svobodu a volnost. Stali se z nich konzervativci.

Konzervativci v džínách

Tím nemá být řečeno, že většina vzdělané třídy je konzervativní v tom smyslu, jak to slovo používá republikánská strana, tedy že je pro nižší daně, vládu méně zasahující do života a vyšší výdaje na obranu (i když samozřejmě mnoho bobos tyto věci podporuje). Ovšem étos, který spojuje většinu bobos, je konzervatismus ve svém starším významu, který popisuje spíš temperament než ideologii.

Edmund Burke nazval velké pozemkové vlastníky své doby „zátěží v plavidle státu“. A to v mnoha ohledech platí i o dnešních majetných příslušnících vyšší střední vrstvy. Bobos se snaží konzervovat svět, který vytvořili, svět, který usmiřuje buržoazii s bohémstvím. Proto si cení zdvořilosti a oškliví si stranicťví, které jen kalí vodu. Snaží se uchovat prosté věci, které obstály ve zkoušce času. Snaží se obnovit mírnou autoritu. Cení si náboženství, pokud je praktikováno uměřeně, a nikoliv fanaticky. Oceňují dobré způsoby a mají zálibu v drobných tradicích a zvycích. Uznávají hodnotu toho, co Burke nazýval „malými četami“, malých zprostředkujících institucí, jež dávají život čtvrti a městu. Nechtějí

vyvolat radikální změny, chtějí obnovit řád.

Walter Bagehot, britský konzervativce 19. století, napsal: „Je nesmírně důležité, aby se mezi zámožnými a dobře zajištěnými třídami vyskytovalo velké množství duchů cvičených od raného věku v návycích sebeovládání a střízlivosti.“ A bobos si vskutku osvojili sebeovládání a střízlivost, třebaže jejich verze střízlivosti je poplatná spíš Americké lékařské asociaci než viktoriánské morálce.

Bobos mají konzervativní temperament a skoro vždy odmítají velkolepé racionalistické plánování. Mají pocit, že svět je příliš složitý na to, aby jej bylo možné účinně měnit podle něčích představ o tom, jak by měla realita vypadat. Ačkoliv jsou elitou založenou především na vzdělání, o schopnostech expertů nemají valné mínění. Naopak si zřejmě dobře uvědomují, jak málo toho i ty nejlepší mozky vědí o světě a jak je realita složitá v porovnání s naším chápáním. Díky takovým událostem jako válka ve Vietnamu vědí, k jakým hrozným důsledkům může vést technokratické rozhodování, když nebere v úvahu různost lokálních kontextů. Díky krachu centrálně plánovaných ekonomik východní Evropy si uvědomují, že komplexní systémy nelze řídit z jediného centra. Jinými slovy jsou epistemologicky skromní, tak, jak by se to zamlouvalo takovým konzervativcům, jako jsou Burke a Oakeshott. Stojí spíš o uchování nedokonalých institucí, jež nicméně prokázaly jistou užitečnost, než o flirtování s neprověřenými vizemi budoucnosti. Poučili se, že revoluce obvykle vedou ke špatným koncům a že pokud jde o sociální změny, nejlepší je postupná, plynulá reforma. Mnozí bobos by se bránili zuby nehty, kdyby je někdo označil za konzervativce, ale právě ti v konopných sandálech a s vlasy do culíku jsou často nejkonzervativnější. Když navštívíte kalifornské Berkeley nebo vermontský Burlington, uvidíte, že tento konzervatismus může vzniknout rovnou z liberalismu.

Čeho bobos dosáhli

Establishment bobos svým vlivem výrazně přispěl k tomu, že žijeme v období relativního sociálního smíru. Politické strany, nebo přinejmenším jejich špičky, se posunuly ke středu. Poprvé od 50. let lze říci, že mezi stranami nejsou velké ideologické rozdíly. Lidé opět začínají vtipkovat, že jediný rozdíl mezi prezidentskými kandidáty je ten, že jeden z nich je natvrdejší, a ten obvykle vyhraje. Univerzity se neotřásají bouřlivými protesty. Intelektuální život je pestrý, nicméně se nedá říct, že by byl na postupu radikalismus na levici či na pravici. Vášeň se zklidnila. Washington je trochu nudný. (Vím to. Bydlím tam.) Poslední tři desetiletí přinesla bolestné společenské změny. Možná, že trocha klidu je přesně to, co země potřebuje, aby se mohly zformovat a upevnit nové společenské normy a nový konsensus bobos se usadil na svém místě.

Zatím se zdá, že se to daří. Mnohé sociální problémy, jež v 60. a 70. letech nabývaly epidemických rozměrů, začaly polevovat, byť nerovnoměrně. Poklesla kriminalita stejně jako rozvodovost, interrupce, spotřeba kokainu, alkoholismus i promiskuita mladistvých. A národní hospodářství, jež jistě není bez souvislosti s kulturou, je čím dál silnější.

Bobos mohou být právem pyšní na to, čím přispěli k životu své země. Kdekoli se usadili, začalo se tam žít příjemněji (těm, kdo si to mohou dovolit). Obchody jsou zajímavější. Jídlo v obchodech i v restauracích je nesrovnatelně lepší a pestřejší. Ve městech je dnes dostatek míst, kde se lze scházet a trávit čas. Bydlení je méně formální a pohodlnější. Bobos navíc udělali divy se světem amerického kapitalismu. Vytvořili firemní styl, který svým důrazem na tvořivost, plochou hierarchii, flexibilitu a otevřené vyjadřování vyhovuje informačnímu věku. S bezprecedentním úspěchem amerického průmyslu informačního věku se prostě nelze přít.

Intelektuální život se celkově rovněž zlepšil. Není pochyb o tom, že ztratil cosi ze své hloubky. Tolik lidí už nežije idejemi s takovou intenzitou jako kdysi intelektuálové kolem *Partisan Review*. Jenže ten jejich sofistikovaný svět byl izolovaný (přestože se jeho členové domnívali, že bojují za dělnickou třídu). Byli odříznutí od každodenní politické a společenské reality. Dnešní kariérní intelektuálové stojí jednou nohou ve světě penzijních fondů a sociální mobility, a mají tak bezprostřednější zkušenosti s životem, jaký žije většina jejich spoluobčanů. Díky tomuto zakotvení nemají tolik pomatených nápadů, jako mívali intelektuálové dřív, například jich tolik nepropadá marxistickým utopiím a neuctívá revolucionáře typu Che Guevary. Vcelku je lepší mít intelektuály rozumné a světzalné než hlubokomyslné, ale destruktivní.

Volný čas se také využívá lépe. Popis kterékoliv ekologické exkurze do tropických deštných pralesů nebo meritokratického okukování prostého života toskánských venkovanů je vděčným

zdrojem sarkasmů. Ale snaha vyhledávat poučné zážitky je v podstatě chvályhodná. Bobos také dosáhli celkem přijatelné rovnováhy mezi bezmyšlenkovitým sexem a upjatým puritánstvím — podařilo se jim zcivilizovat -mnohé způsoby smyslového uspokojení tak, že se jim lze oddávat, aniž byste příliš ohrožovali společenský řád. To také není málo.

Když se znovu rozhlédneme po přehlídce morálky a způsobů bobos, něco z toho, co vidíme, je směšné, něco je tak ušlechtilé, až to bolí, ale hodně z toho je skvělé. Bobos začali vytvářet normy a způsoby, které se hodí pro nové století. Ve světě bobos je dobré žít.